

Причина за скорошното прекратяване на революционните действия сж и мърките, които нашето правителство е вземало, за да спре минаването на чети през границата. Турция е подала една енергична нота, като го е заплашвала с крайни мърки. Освенъ това, въ южна България се подготвяше съединението и нашето правителство не е искало да си създава нови усложнения. По тия причини даже македонски семейства, които сж живели въ пограничната зона, сж били премѣствани въ вътрешността на страната, а нѣкои наши чиновници, които сж били въ връзка с македонските воеводи, сж били размѣстени или уволнени.

Въ продължение на нѣколко години следъ съединението, македонският въпросъ се изчерпваше въ просвѣтната дейность на екзархията и въ издействването на повече църковни пастори за Македония. Настѣпва едно особено общо положение, въ което бѣше трудно да се подигатъ и обсъждатъ македонските въпроси. Това се дължеше на много причини: България не бѣше още изживѣла смутното време следъ войната; новиятъ князь още не бѣше запознатъ съ условията; кабинетътъ имаше една политика, която наклоняваше къмъ нѣмските държави, разположени приятелски къмъ Турция.

Като се отбелязва, че македонската емиграция, която брои надъ 10.000 човѣка е крайно разпокъсана и безсилието ѝ се вижда отъ всички, по поводъ заминаването на владичитѣ въ Македония, утѣшава се, „че почитателното правителство е извоювало и други права за Македония отъ султана“. („Македония“ год. II/1890 г. бр. 33 и 35).

България не можеше да предприема по смѣла акция спрямо Турция още и поради неприятелското отношение на Сърбия; Гърция и Ромъния ни следѣха сжщо с недобѣрие; съ Русия бѣхме въ враждебни отношения, а и нашата армия се намираще още въ началото на своята организация.

Всичко това създаде едно голѣмо разхлабване въ редоветѣ на македонските срѣди въ България, които, като не можеха да забравятъ своите революционни дѣла въ миналото, изпаднаха въ едни шумни безплодни закани. Въ два печатни органа, които служеха на македонското дѣло тогава, се изтъкваше съ тѣга, че македонското население е отстѣпило отъ своите стари, рицарски отношения „спрямо тиранина-султанъ“ и за подигравка съ хубавото минало, нѣкои македонци сж събрали даже подписи за поздравяване падишаха по случай рождения му день. Бурните възстанически дни отъ 78, 79, 81 и 85-та години бѣха забравени.

Всички знаемъ какво бѣше 1881 год. за цѣлия Битолски вилаетъ, особено за Прилепъ 1885-та година. (в. „Гласъ Македонски“ 1894 год. 6/II).

Отъ нѣкои македонски групи, се пожелало даже Абдулъ Хамидъ да живѣе възможно по дълго време, за да изтрѣби навѣрно съвсемъ християнското население. Този невѣроятенъ поклонъ предъ султана се е дължалъ, може би, и на правителствено желание, понеже се работило тогава за нови владишки мѣста въ Македония.

Това положение на македонското дѣло не можеше да продължи дълго поради непрестанното влошаване живота на населението въ Македония, преследванията на българитѣ и на стѣснителните мърки, които се увеличаваха. Македонската емиграция почна да негодува най-първо отъ себе си.

„Сега да се попитаме: ние, македонцитѣ, какво сме направили презъ последните години? Нищо. Ние сме изгубили надежда и търпимъ всички поругания отъ гърци. Но какво е това, наново да се появява сѣрбизъмъ? Най-после, какво е това овчедушие, че никакъвъ животъ да не се забелязва у самитѣ насъ? Кжде сж нашитѣ хора, които преди нѣколко години дигнаха такъвъ шумъ? Нѣма ли да се стреснемъ отъ това положение и да заработимъ задружно за свобода? (в. „Македония“ 1890 г., 10 юни, бр. 32).

Живуцитѣ въ България македонци не сж доволни сжщо отъ просвѣтителната политика на екзархията, но не даватъ опредѣлена линия за борба. Презъ 1890-та година „Македония“ (година II брой 44) отбелязва, че положението въ Македония сж нищо не е подобро, макаръ че се отвориха толкозъ училища и се ржкоположиха толкова владици. Напротивъ, разбойници, грабежи, безчестия на всѣкжде. И статията